

**НАШЕТО ОБЕЩАНИЕ ЗА
БЪДЕЩЕТО: САМООПРЕДЕЛЕН
ЖИВОТ ЗА ВСЯКО ДЕТЕ И МЛАДЕЖ**

Представяне на Модела на въздействие на CONCORDIA Social Projects

СЪДЪРЖАНИЕ

Послание на Управителния съвет	1
Благодарности	2
1. Обща информация	2
2. С кого работим	3
3. Нашият модел на въздействие	4
4. Нашият ангажимент и призив за действие	8
Приложение – речник на терминологията	9

ПОСЛАНИЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

Знаехте ли, че едно на всеки четири деца в Европа все още расте под прага на бедност и страда от социално изключване? Тази трагедия е реалност и е в силен контраст с богатството и изобилието на много европейци и европейски градове.

В продължение на 30 години CONCORDIA безспирно работи за създаване и увеличаване на възможностите за тези деца, които се превръщат в млади хора, които също се нуждаят от специална помощ.

Искахме по-добре да разберем приложимостта и ефективността на нашите интервенции, водени от един въпрос, който произтича от нашата визия:

Какви промени са необходими за децата и младежите, за да напуснат периферията на обществото и да започнат да водят самоопределен живот?

Нашият *модел на въздействие* описва кроснационалния модел на CONCORDIA за осъществяване на въздействие и краткосрочни и дългосрочни промени, към които ежедневно се стремим на ниво индивид, семейство, общност и на социално ниво във всички държави, в които сме активни.

Разработен е на база наученото досега, нашият опит от настоящото и нашите стратегии и визия за бъдещето.

Отразява страстта и желанието за напредък на нашите колеги във всички програми на CONCORDIA в Австрия, България, Германия, Косово, Република Молдова и Румъния, когато се работи с бенефициенти, общества и политици.

Като концептуална рамка Моделът на въздействие предоставя холистична перспектива за това как елементите на нашата програма се интегрират в пет пътища. Тези елементи произтичат от ключовите интервенции на нашата работа и начина, по който всички те допринасят за дългосрочното въздействие върху децата и младежите в нужда.

Резултатите говорят сами за себе си, като се демонстрира по-добро социално и емоционално благосъстояние, по-позитивни общности и взаимоотношения, достатъчни приходи и ресурси, както и по-голяма социална отговорност и приобщаване.

Този *Модел на въздействие* ще служи като отправна точка за бъдещо събиране на доказателства и обучение във всички наши програми и ще действа като практическо ръководство за информиране на стратегическите ни избори. Вярваме, че определено отразява нашия ангажимент да действваме като професионален, гъвкав партньор за социално развитие в регионите, в които работим.

Знаем, че не сме сами в желанието си за положителна промяна. В бъдеще искаме още повече да заздравим нашите партньорства с гражданското общество и частния и публичния сектор, за да можем винаги да сме в крачка с текущата и променящата се реалност и за да продължим да търсим нужните иновации, които ще умножат нашето положително въздействие.

Благодарим на всички за подкрепата,

Ulla Konrad и Bernhard Drumel – представители на международния Съвет на CONCORDIA.

БЛАГОДАРНОСТИ

Моделът на въздействие, описан в настоящото, се появи вследствие на 30 години новаторска работа на хиляди силномотивирани служители, доброволци, партньори и дарители, а и най-важно – на децата, младежите и обществата, на които служим.

Желаем да изразим нашата сърдечна благодарност към всички вас и ви обещаваме да продължаваме да превръщаме мечтите и стремежите в реални и трайни положителни промени за всяко дете и младеж, който ни е доверен.

Бихме искали да благодарим на националните управленски екипи от Австрия, България, Германия, Косово, Република Молдова и Румъния за непрестанните им умения, които насочват процесите на промяна към самоопределен живот.

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

CONCORDIA Social Projects (тук наричано CONCORDIA) съществува, за да помага на децата и младежите да водят напълно пълноценен самоопределен живот. Ориентирани сме към хуманистичната визия, която обхваща всички култури и религии. Нашата работа се ръководи от Конвенцията на ООН за правата на детето (КООНПД) и Целите за устойчиво развитие (ЦУР).

В регионите, в които работим – централна и източна Европа – въпреки че имаме някакъв напредък, остават голям брой деца и младежи, които са застрашени от крайна бедност и страдат от социална изключеност, дискриминация и липса на адекватни ресурси и мрежа от подкрепа. Косово и Република Молдова са държавите с най-слабо социално и икономическо развитие в Европа и много деца и младежи, които живеят там, са неблагоприятно засегнати.¹

Деца в риск:

- Почти една четвърт от децата в Европа днес са в риск от бедност и социална изключеност.²
- Децата, които са израснали в бедност, често остават да живеят при такива условия през целия си живот. Липсата на образование в ранна възраст може да доведе до изоставане на децата в училище, без да успеят да настигнат връстниците си в бъдеще.
- Без достъп до здравеопазване децата може да пропуснат ваксини, което по-късно може да се окаже пагубно за живота им, както и да не им бъде осигурено нужното лечение, за да растат здрави.³
- Децата от ромската общност са особено засегнати – само половината от тях имат достъп до ранно обучение и грижи, а в някои държави по-малко от 10% завършват средно училище.⁴

Младежи:

- Процентът безработица сред младежите в момента е 23,4% и продължава да се повишава.⁵
- Притеснителните 17% от младежите на възраст между 25 и 29 години не са нито назначени на работа, нито участват в някаква образователната програма.

¹ Доклад за човешко развитие от 2020 г., Програма на ООН за развитие, 2020 г. – <http://hdr.undp.org/en> (осъществен достъп през януари 2021 г.)

² Да си млад в Европа днес, Eurostat, 2020 г. – https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Being_young_in_Europe_today_-_executive_summary#Children.E2.80.99s_lives_in_the_EU_.E2.80.94_a_mixed_picture (осъществен достъп през януари 2021 г.)

³ Гаранция за детето: Фаза III - „Тестване на Гаранцията за детето в държави – членки на ЕС“, UNICEF, 2020 г. <https://www.unicef.org/eca/child-guarantee-phase-iii-testing-child-guarantee-eu-member-states> (осъществен достъп през януари 2021 г.)

⁴ Ibid 3

⁵ Глобални тенденции в заетостта за младежта 2020 г., Международната организация по труда, 2020 г. – https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf (осъществен достъп през януари 2021 г.)

За децата и младежите, които живеят в крайна бедност и дискриминация, е непропорционално вероятно да пострадат от последиците от икономическия спад, свързан с пандемията от COVID 19, а за някои от тях това ще продължи до края на живота им.⁶ Само да насочим вниманието към техните материални лишения, не би било достатъчно. Висококачествените, приобщаващи, налични и достъпни социални услуги са от съществено значение за достигане до най-уязвимите хора и за прекъсване на циклите на поколения в неравностойно положение.

В този контекст и базирайки своите интервенции на националния и международния си опит през последните 30 години, CONCORDIA заема централна роля в заздравяването на капацитета си за устойчивост и развиване на потенциала на децата, младежите и на техните семейства, социалната работна сила и различните членове на общността, които се грижат за тях и ги подкрепят.

Този *Модел на въздействие* дава насоки за това къде и как да се фокусират нашите интервенции и ресурси:

- Грижа за децата
- Базирана на общността подкрепа
- Образование
- Заетост
- и предоставяне на възможности на децата и младежите

⁶ <https://data.unicef.org/covid-19-and-children/>

2. С КОГО РАБОТИМ

В ядрото на помощта, която CONCORDIA оказва, попадат децата и младежите от най-уязвимите общности, които страдат от дискриминация и маргинализация и на които често не се оказва никаква помощ.

Ние дефинираме **деца в най-уязвими условия** като деца (на възраст под 18 години), които не могат да имат пълноценно детство поради множество фактори, като например бедност, увреждане, етническа принадлежност, мигрантски произход, нестабилни семейни ситуации или живот в институции.

Определяме **младежи** като лица, които са на преходната възраст между деца и възрастни. Обръщаме внимание, че ООН определя „младежи“ (предимно за статистически цели) като лицата на възраст между 15 и 24 години, като ние адаптираме нашето определение към специфичното законодателство и обстоятелства в държавите, в които работим. Независимо от определението под „младеж“ винаги се разбира лице в период на възрастта с много важни преходи, когато настъпват множество физически, когнитивни, емоционални и икономически промени.

Фиг. 1 – Системи за подкрепа около децата и младежите.

В нашата работа с деца и младежи еднакво се фокусираме върху различни „системи на подкрепа“, изобразени на фиг. 1., адаптирани спрямо екологичната рамка за теорията за човешко развитие на Юри Бронфенбренер (2009, *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Кеймбридж, Масачузетс).

Системите на подкрепа се състоят от близката и по-разширена среда около децата и младежите. Оказваме подкрепа на семейства, социални работници и учители (общо ги наричаме „социална работна сила“), които играят важна роля в подкрепата на децата и младежите, като им помагат да превъзмогнат уязвимостите и да водят самоопределен живот.

Също работим и с лидери на местни общности и специфични групи, бизнес организации, местни и глобални правителствени и неправителствени заинтересовани лица.

Споделяме ресурси и създаваме прозрачни взаимоотношения, като развиваме партньорства, базирани на взаимно доверие на всички нива.

3. НАШИЯТ МОДЕЛ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

3.1. Развитие и приложение

Моделът на въздействие е опит да се обясни как ключовите интервенции (*намеси*) се очаква да внесат редица промени (*резултати*), които са нужни за постигане на дългосрочна визия (*въздействие*) (вж. Фиг. 2).

Пътищата, които се развиват от **ключови интервенции** до желаните **промени**, са известни като **пътища на промяната** и обикновено са графично илюстрирани за по-лесно разбиране.

Идеята за разработване на *Модела на въздействие* за нашите програми произтече от постоянния размисъл в нашата организация относно значимостта на нашите интервенции – както и до каква степен те подкрепят постигането на нашата дългосрочна визия.

Въпросът, на който се опитахме да отговорим, бе:

Какво е нужно, за да могат децата и младите хора да напуснат периферията на обществото и да започнат да водят самоопределен живот?

Сформирана е ръководна група, която да насочва процеса, и всеки екип на програма в националните организации CONCORDIA взе участие в националния семинар, целящ дефиниране на промените, които искат да се постигнат чрез техните интервенции.

След допълнителна консултация с международни заинтересовани лица резултатите бяха синтезирани, а ние спазихме инфографиката на *Модела на въздействие* (вж. стр. 10), която илюстрира промените, които целим да постигнем както на индивидуално (деца и младежи), така и на системно ниво (включително близката и по-отдалечената среда на лицата). В зависимост от първата точка на интервенция, разграничаваме това, което искаме да постигнем в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен аспект. Промяната отнема време, а ние сме ангажирани с процеса на всяка стъпка по пътя.

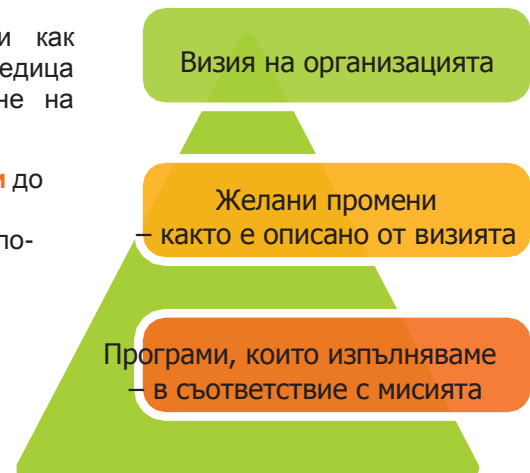
Този *Модел на въздействие* отразява текущото разбиране на CONCORDIA за това как промените могат да бъдат катализирани по различни пътища. Като цяло предлага ясна концептуална рамка, която всички организации на CONCORDIA да приемат, и предлага поглед над мащабната картина за това как отделните елементи на нашата програма работят заедно, за да подкрепят процесите за постигане на по-всеобхватна промяна. Също полага основи за събиране на доказателства и обучение във всички наши програми и действия като практическо ръководство, което да ни дава информация при вземане на нашите стратегически решения.

Докато се развиваме като организация, непрестанно донастройваме и адаптираме нашия *Модел на въздействие*, за да осигуряваме винаги най-подходящите интервенции и услуги за младежите, за които работим.

3.2. Пътищата към промяна

Има четири области на дългосрочно въздействие, които дават възможност на децата и младежите да водят живот без несправедливостите на бедността и дискриминацията.

- Социално и емоционално благосъстояние: Това помага за постигане на целите на ЦУР 1 и ЦУР 2
- Мрежи на подкрепа и взаимоотношения, които допринасят за постигане на ЦУР 1 и ЦУР 10
- Ресурси и възможности, които помагат за постигането на ЦУР 4 и ЦУР 8
- По-голяма социална отговорност и приобщаване, които допринасят за постигането на ЦУР 10

Фиг. 2 – Нашият път от резултати до въздействие

Програмите на CONCORDIA са структурирани в пет пътя на промяна, които са заложили в петте области на ключова интервенция:

- (1) Грижа за децата
- (2) Базиран на общността грижи и интервенция
- (3) Образование и професионално обучение
- (4) Заетост и социално предприемачество
- (5) Предоставяне на възможности.

Всеки път има свое собствено пътешествие и график и води до поне една от целите за дългосрочно въздействие, които искаме да постигнем.

Път 1 – Грижа за децата

Нашите програми за грижа за децата гарантират, че основните нужди на всички деца и младежи са посрещани и те получават качествени грижи в защитена семейна среда. Позитивното родителство и безопасната среда увеличават шансовете за по-продуктивни и надеждни взаимоотношения и възможността за адаптиране към промените в живота.

В крайна сметка тяхната по-добра емоционална устойчивост води до по-добро **социално и емоционално благосъстояние**.

В нашите Програми за грижа за деца се фокусираме върху грижите за деца в приемни семейства и малки наподобяващи семейство групи. Мултидисциплинарен екип от психолози, учители и социални работници оказва подкрепа както на децата, така и на приемните родители, които подлежат на редовен надзор. Когато е възможно (и ако е в най-добрия интерес на детето), активно подкрепяме реинтегрирането на децата с биологичните им семейства. Децата, които излизат от нашите програми за грижа, получават непрестанна подкрепа, за да развият още повече техните умения да водят независим живот.

Към днешна дата над 500 деца и младежи на година се възползват от тези програми за грижа за деца всяка година.

На системно ниво работим със семейства (биологични и приемни), частните и обществените услуги за грижи за децата, както и националните власти. Предлагаме подкрепа на лицата, занимаващи се с грижа за децата.

Стремим се да предложим качествени грижи и сме разработили обучения и програми за подкрепа на надзора за приемни родители и социалната работна сила.

Добре обучените и мотивирани социални работници могат да повишат нивата на доверие на нуждаещите се от услуги за социална подкрепа и в крайна сметка да преобразуват тези услуги, така че да са по-приобщаващи и недискриминиращи.

Път 2 – Базиран на общността грижи и интервенция

В нашите Програми за интервенции, базирани на общността, комбинираме работата на мобилните екипи, които посещават и подкрепят семейства в собствените им домове, с дейностите в обществени центрове. Най-вече работим в маргинализирани общности, повечето от които се намират в селски области или в области с голям брой семейства от ромски произход. Почти 10 000 човека (деца, младежи, семейства) всеки ден се възползват от базираната на общността подкрепа в Австрия, България, Косово, Република Молдова и Румъния.

Има една африканска поговорка, която гласи: „За да отгледаш дете, е нужно цяло село.“ Децата и младежите трябва да растат, като имат подкрепата на семействата и жизненоважните общности около тях. Това им дава възможност да се чувстват като част от обществото и насърчава активното им участие в него. Когато множество услуги и ресурси са вече достъпни на общностно ниво, ние активираме тези ресурси и ги свързваме с мрежи за подкрепа на деца и семейства. Когато не съществуват (все още), ние работим съвместно с местните

власти и дарители, за да развием базирани на общността услуги, за да подкрепим най-уязвимите деца, младежи и семейства.

Поставяме фокуса върху предоставянето на информация относно наличните услуги, а за местните ключови фигури – върху нуждите на най-уязвимите членове на техните общности. Когато има много налични услуги и информация, не само че можем да помогнем по-добре, но и въздействието е по-дългосрочно и социално устойчиво.

Път 3 – Образование и професионално обучение

Работим, за да могат всички деца и младежи да посещават училище всеки ден. За да постигнем това, те трябва да могат да ходят на училище, да имат всички необходими учебници и помагала, да имат дрехи и храна и (най-важното) някой у дома (или от тяхната общност) да е до тях, за да ги подкрепя и да им помага с домашната работа. Също така работим с учители, партньорски организации и ключови фигури, за да се уверим, че в училище децата и младежите получават уважение и са окуражавани, а талантите им са култивирани.

Водещ проект – CONCORDIA EduCampus в Плойести, Румъния, е иновативен и уникален пример за приобщаващи образователни възможности за деца (на възраст между 6 и 11 години) и тийнейджъри (на възраст между 14 и 18 години). Основното училище в кампуса предлага на децата от близките квартали (в които много семейства страдат от бедност и дискриминация) модерна, стимулираща, силно креативна среда на обучение. Професионалното училище подкрепя младежите, за които се полагат грижи. Образователният модел комбинира теоретични предмети с професионално обучение и квалификации в пет различни професии. И двете групи ученици получават подкрепа от мултидисциплинарен екип от педагози, психолози и социални работници.

При повечето деца, които остават в училище, виждаме, че по-добрите резултати от обучението в крайна сметка водят до по-високо лично благосъстояние и достъп до повече възможности.

Децата и младежите от маргинализирани общности се нуждаят от образователна система, която е чувствителна и съобразена с техните конкретни социални нужди. Създаваме мостове на сътрудничество между образователната система и системата на социалните услуги и им даваме примери за специално създадени пътища на образование и професионално обучение за учащи, които идват от семейства и общности в неравностойно положение, някои от които са пропуснали години от официалното си образование.

Път 4 – Заетост и социално предприемачество

Водещ проект – Пекарна CONCORDIA в Румъния е социален бизнес проект, който е известен със своя пълнозърнест хляб и своите вкусни сладкиши, разпространявани до фирми и домакинства. Също толкова е известно като защитено работно място, където младите хора могат да се научат да пекат хляб и да практикуват общи социални и психоемоционални умения, необходими за работа в екип и за самостоятелен живот. Оценката на въздействието през 2018 г.⁷ показва, че 90% от младежите, които започват обучението си там, са си намерили друга работа като пекари или сходни професии в сферата.

Младежите, които идват от маргинализирани семейства и общности, често се нуждаят от допълнителна подкрепа (като например коучинг и менторство), за да развият приложими в работна среда умения и да получат достъп до възможностите на пазара за труда.

Често изложени на риск от икономическа експлоатация, ние подкрепяме младежите да бъдат наети на заплата, която да им позволява да водят нормален живот, и да използват таланта и квалификацията си, за да продължат професионалното си развитие.

Обучаваме ги как да си запазят работата и

⁷ Проучване върху въздействието на Пекарна **CONCORDIA**, хуманитарна организация **CONCORDIA**, Букурещ, 2017 г. – <http://www.concordia.org.ro/concordia/resurse/publicatii>

да успеят да спестят пари и активи. Чрез застъпничество и партньорства с бизнес сектора ние допринасяме за създаването на система за подкрепа на младежите, която включва и достъп до защитени работни места (понякога под формата на социални бизнеси). Учим служителите си да разбират специалните нужди и подкрепа, от която се нуждаят младежите, които идват от маргинализирани общности, и колко е важно да има нещо, което да накара тези младежи да се присъединят към пазара на труда.

Път 5

— Предоставяне на възможности

Целим да предоставяме възможности на децата и младежите да бъдат добре информирани граждани и да служат като агенти на промяната. Даваме им информация за техните права и към кого да се обърнат за подкрепа.

Насърчаваме ги да се свържат с техни връстници и да създадат мрежа от подкрепа, в която

Нашата работа по предоставянето на възможности често се подкрепя от партньорства с институционални дарители, като например Европейската комисия в Румъния и България или Австрийската агенция за развитие в Молдова. Проучване на UNICEF в Молдова от 2019 г. показва, че повече младежи вярват, че ще имат по-добро бъдеще в чужбина от това, което биха имали, ако останат и работят в Молдова. За младежите, които не порастват в стабилна среда с безопасно място за живот, намирането на прилична работа и поддържането на положителни взаимоотношения изглежда по-трудно отколкото за техните връстници, които са живели със семействата си. Подкрепихме изграждането на Мрежа от младежи, които са напуснали институционални грижи в Молдова, където те могат да се срещат, да обменят опит и да потърсят по-адекватна подкрепа за водене на самоопределен живот.

имат възможност да изразяват себе си, а мненията им да бъдат чувани. В крайна сметка ние ги насърчаваме да използват собствените си мрежи, за да работят съвместно с ключови фигури и да настояват за защита и уважение на своите права. За всички деца и младежи ще бъдат налични надеждни източници на информация на език, който разбират, и на източници, до които имат достъп. Необходимо е също така всички ключови фигури в системата (заобикалящите и подкрепящи деца и младежи) да създадат възможности за тяхното участие. Когато мненията на децата и младежите са интегрирани в процеса на вземане на решения (без значение дали на социално, или правителствено ниво), ние можем да постигнем по-голяма социална отговорност и включване в обществото.

Две взаимосвързани дейности работят в подкрепа на всички пет ключови интервенции:

- **Дейностите по мониторинг, оценяване, отчетност и обучение (MEAL)** гарантират, че напредъкът е дефиниран, измерен, оценен, а резултатите са взети предвид при проектирането на бъдещи дейности и процеси.
- **Дейности по проучвания и базирано на доказателства застъпничество** работят с емпирични доказателства (събрани от практика и проучвания) за застъпване за правата на всички деца и младежи и за благоприятна законова и финансова рамка за доставчиците на услуги в частния и общественния сектор.

3.3. Окуражаваща среда

За горните пет пътя към промяна окуражаващата среда е от съществено значение, за да може успехът да дойде по-скоро и да се запази в дългосрочен план.

Това са четирите предположения, които определят успеха на нашия *Модел на въздействие*:

1. Социалните норми и общностни ценности са приобщаващи и правят възможно развитието и участието на децата и младежите – CONCORDIA работи, за да гарантира, че членовете на общността имат нужните познания за децата и младежите, които са застрашени от дискриминация, и работят заедно, за да подкрепят развитието им. Съживяването на общността и дейностите между различните поколения стоят в основата на нашата общностна подкрепа.

2. Ангажиране и съвместна работа със заинтересованите лица CONCORDIA обединява социалните, образователните и икономическите институции. Насърчаваме мултидисциплинарния и многосекторен подход към сложните предизвикателства, пред които са изправени децата и младежите, които искат да водят самоопределен живот. Изграждаме партньорства с местните власти, НПО и частния сектор, а това увеличава нашето въздействие.

3. Съществуват правни рамки и финансови и нефинансови ресурси, които да дадат възможност на децата и младежите да се възползват от правата си – Въпреки че законодателството относно грижите за деца в източноевропейските държави, в които работим, като цяло е прогресивно, привеждането им в реална практика все още е предизвикателство. CONCORDIA идентифицира пропуски в процеса на прилагане на правните мерки и подкрепя законодателните органи в разработването на социални, образователни и здравни политики с ноу-хау, изграждане на капацитет и обещаващи практики и модели на въздействаща социална интервенция. Популяризираме добре изпитани и тествани решения, като например адаптирани модели на професионално обучение за младежи, които са пропуснали много години основно образование, възстановително образование в подкрепа на деца с ограничен достъп до качествено образование или ориентирани към практиката модели на професионално обучение за социални работници в публичния и частния сектор.

4. Децата и младежите се стремят да живеят самоопределен живот – Животът с дискриминация може да доведе до загуба на надежда и визия за по-добро бъдеще. CONCORDIA работи директно с деца и младежи, както и с техните родители и други ключови лица като цяло, за да окаже подкрепа, насърчи и мотивира децата и младежите да си създадат представа за това какво представлява самоопределеният живот и активно да участват в постигането на целта си, като продължат своето образование или професионално обучение. Също им помага да си изискват полагащите им се по закон права.

4. НАШИЯТ АНГАЖИМЕНТ И ПРИЗИВ ЗА ДЕЙСТВИЕ

Моделът на въздействие е еднакво приложим за правенето на промени в програмите на CONCORDIA и същевременно е пътеводител за това как да останем силни и ангажирани в разработването на социални услуги в Австрия, България, Косово, Република Молдова и Румъния.

Това са нашите ангажименти:

1. Тъй като **новите технологии ще отворят нови пътища за увеличаване на ангажираността в сектора на социалните услуги и образованието**, призоваваме партньорите си и ключовите фигури да изпробват нови програми, които да помогнат на маргинализираните деца и младежи да работят с нас.
2. Когато **маргинализацията и дискриминацията станат по-недоловими**, ще останем близо до децата и младежите, които не получават, а се нуждаят от подкрепа. От съществено значение е ключовите фигури и партньорите ни да адресират основните причини за бедността и да разработят многосекторни интервенции, за да се гарантира, че стремежите на децата и младите хора са изпълнени.
3. Скорошните **успешни национални и световни кампании и движения успяха да върнат доверието в силата на ангажираността на гражданите**. Нашето стратегическо намерение е да приоритизираме предоставянето на възможности на децата и младежите и подкрепата им в прехода им към по-силни агенти на промяната. Призоваваме всички ключови фигури, доставчици на услуги и лица с политическо влияние да работят заедно с тях, да ги изслушат и да обмислят мненията им при вземането на решения, които засягат техния живот.
4. Тъй като обществото изисква все **по-гъвкави организации и институции, ние ще инвестираме** в развитието на нашите организации, нашият способен екип от служители, доброволци и партньори, за да развием нашите ресурси, така че да останем динамичен и гъвкав играч в системата и нейните участници.

ПРИЛОЖЕНИЕ – РЕЧНИК НА ТЕРМИНОЛОГИЯТА

Следните определения изразяват нашето разбиране на ключовите термини, които използваме в този документ.

Терминологията и концепцията на уязвимост по отношение на децата и младежите предполага, че те са изложени на най-голям риск от лош изход или опасности в сравнение с връстниците си. Уязвимостта е относително състояние, което може да е в спектъра от устойчивост до пълна безпомощност и е съсредоточено около трите основни аспекта на зависимостта:

1. *Материални ресурси* - финансови ресурси, храна, дрехи, подслон, здравеопазване и образование
2. *Емоционална подкрепа* – грижи, любов, възможност за скърбене и контрол върху емоциите
3. *Социална реалност* - липса на подкрепяща група връстници или модели за подражание или даване на насоки в трудни ситуации и рискове в средата на живот.⁹

Децата и младежите в най-уязвимо състояние са тези, чието качество на живот и перспективи за пълноценен самоопределен живот са значително застрашени от изключителна бедност, етническа дискриминация, липса на съществени възможности за лично и професионално развитие, тормоз и цялостна липса от подкрепящи семейства и общности. Вярваме, че уязвимостта и маргинализацията са временни условия и че могат да бъдат предоставени ресурси и възможности, които да помогнат със справянето с проблемите.

Под „**Общности**“ се разбира местност и социална група, независимо от размера ѝ, чиито членове живеят на едно и също място и често споделят едно и също и правителство и често имат едно и също културно и историческо наследство.

Предоставяне на възможности е способността и възможността на децата и младежите да предприемат действия към повишаване на своята социална отговорност и приобщаване, като например да станат агенти на промяната. Предоставяне на възможности възниква, когато семейството и по-широката общност им оказват нужната подкрепа, за да растат, като се фокусират върху техните възможности и силни страни.

Приложими в работната среда умения са тези умения, които помагат на младежите да търсят, получават и задържат работа. Това включва способността да опишат собствените си умения и интереси, да си зададат кариерни цели, да си напишат автобиография и да се свържат с работодатели, да търсят подходящи работни позиции на пазара на труда и да си задържат продължително работата.

Семейства, които са изправени пред трудности при отглеждането на своите деца и са застрашени от разпад, се отнася за семейства, които поради каквато и да е причина може да не успяват да осигурят безопасна среда на децата си. Проблемите с безработицата, бедността, пристрастяването, насилието и психичното здраве, присъствието на дете с увреждания са основните рискови фактори, свързани с малтретирането и пренебрегването на деца¹⁰. Някои от тези семейства са в риск от разпад и често може да се нуждаят от специална, ранна подкрепа.

Практически умения са набор от психосоциални умения за адаптивно и положително поведение, което позволява на хората ефективно да се справят със ситуациите и предизвикателствата от ежедневието. Те са свободно групирани в три широки категории умения:

- (a) когнитивни умения за анализ и обработване на информация
- (b) личностни умения за самопредставяне и самоконтрол
- (c) междуличностни умения за комуникация и ефективно взаимодействие с другите.

Позитивно родителство се отнася за показването на любов, съпричастност и уважение към детето в комбинация с конкретни умения на внимание, подкрепа, окуражаване, които родителите

⁹ Увеличаване на шанса за уязвими деца: Създаване на възможности и устойчивост, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, 2019 г. - <https://doi.org/10.1787/a2e8796c-en> (осъществен достъп през януари 2021 г.)

¹⁰ Фондация „Детство“, 2021 г. – уеб - <https://childhood.org/this-is-childhood/children-that-childhood-wants-to-reach/families-at-risk/> (осъществен достъп през януари 2021 г.)

(тук се разбира всеки, който има ролята на родител, включително настойници и приемни родители) могат да показват. Позитивното родителство има силно въздействие върху по-доброто качество на живот на децата. Повишава тяхната устойчивост, намалява рисковете от тормоз и насилствено поведение, подобрява общата им емоционална стабилност, образователни постижения и социалната им принадлежност. CONCORDIA насърчава ранната интервенция и превенция на разпад на семейството в ядрото на своите родителски интервенции.

Устойчивост е способността на децата, младежите, семействата, общностите и системите да предвиждат, предотвратяват, издържат, управляват и преодоляват стресовите и шоките по начини, които насърчават правата на всяко дете, като все пак се обръща специално внимание на най-уязвимите деца и деца в неравностойно положение. Вярваме, че устойчивостта на всеки може да бъде засилена, докато рисковите фактори за уязвимост и маргинализация могат да бъдат намалени в околната среда.

Говорим за „**Самоопределен живот**“, когато въпросното лице може да се самоиздържа с независими усилия. С по-прости думи – самоопределението означава, че човек, семейство, дори общност могат да действат самостоятелно, вместо да бъдат зависими от другите. Предполага самопризнание, набор умения и оценяване на целите, които могат да бъдат постигнати чрез индивидуални или колективни усилия. CONCORDIA насърчава **самостоятелния живот**, който може да настъпи, когато социалното и икономическо развитие се поддържат в здравословна среда.

Социален бизнес или социално предприемачество обикновено означава предприемаческа инициатива, създадена в подкрепа на социална кауза. Нейният успех се базира на това как тя подобрява обществото и средата и дали намалява неравенствата, като същевременно генерира печалба за инвеститорите. На най-базово ниво означава провеждане на дейност за социална кауза. На социалния бизнес се гледа като ефективен път за постигане на свързано с мисията въздействие чрез **менторство и защитени работни среди**, като подкрепяме социално-професионалната интеграция на младежите, които идват от неравностойно положение. Генерираните приходи се инвестират в програми за обучение и подкрепа на млади хора.

Социална работна сила включва множество платени и доброволни държавни и недържавни професионални и полупрофесионални служители, които работят в системата на социалните услуги. Фокусира се върху превантивните, социални програми, които подпомагат семействата и децата в общностите чрез облекчаване на бедността, намаляване на дискриминацията и улесняване на достъпа до услуги, насърчаване на социалната справедливост и предотвратяване и реагиране на насилие, злоупотреба, експлоатация, пренебрегване и разделяне на семейството (Алианс на работната сила на Глобалната социална служба – GSWA). Ние в CONCORDIA оценяваме ключовата роля на социалната работна сила при осигуряването и популяризирането на социална справедливост, равнопоставеност и участие и инвестираме в нейното непрестанно развитие.

Под „**благосъстояние**“ обикновено се разбира качеството на живот. Разглеждаме благосъстоянието от различни перспективи: може да е обективно (като например достъпът до социални, образователни и здравни услуги), както и субективно (като например щастие и усещането за удовлетвореност от живота). Обхваща физическото, емоционалното и социалното благосъстояние и е свързано с настоящия живот на децата и младежите, но също взема предвид и тяхното бъдеще. Въпреки че разбираме, че няма фундаментални разлики между благосъстоянието на децата и възрастните, ние считаме, че благосъстоянието на децата и младежите е основата, върху която ще изградят останалата част от живота си, и следователно се изискват по-фокусирани възможности за обучение и развитие.

CONCORDIA SOZIALPROJEKTE

Gemeinnützige Privatstiftung
Hochstettergasse 6
1020 Wien
T +43 1 212 81 49
www.concordia.or.at

ЛОКАЦИИ

CONCORDIA AUSTRIA

Hochstettergasse 6
1020 Wien
office@concordia.or.at
www.concordia.or.at

CONCORDIA MOLDOVA

Str. A. Corobceanu 13/1
2004 Chişinău
moldova@concordia.md
www.concordia.md

КОНКОРДИЯ БЪЛГАРИЯ

ул. „Павлина
Унуфриева“ № 4,
1510, гр. София
bulgaria@concordia.bg
www.concordia.bg

CONCORDIA ROMÂNIA

Dr. Regimentului 20D
013887 Bucureşti
romania@concordia.org.ro
www.concordia.org.ro

CONCORDIA GERMANY

Hohnerstraße 25
70469 Stuttgart
stiftung@concordia-
sozialprojekte.de
www.concordia-sozialprojekte.de

CONCORDIA SWITZERLAND

Industriestraße 49
6302 Zug
office@concordia-sozialprojekte.ch
www.concordia-sozialprojekte.ch

CONCORDIA KOSOVO

Rr Lahuta e Malesise p.n.,
20000 Prizren
office@concordia-kosovo.org
www.concordia-kosovo.org

РАЗПЕЧАТКА:

Издатель: CONCORDIA Sozialprojekte Gemeinnützige Privatstiftung
Hochstettergasse 6, 1020 Wien; T +43 1 212 81 49; F +43 1 212 81 49-23
office@concordia.or.at; www.concordia.or.at

Отговорен за съдържанието: Bernhard Drumel;
Текст: Raluca Verweijen-Slămnescu, Lisa Ringhofer; Редакция: Melissa Baird;
Графика: Cătălin Danţuş; Снимки: Benjamin Kaufmann, Samir Karahoda;

www.concordia.or.at